

Знайда

Анатолій Давидов

Того дня Ігорька з татом застала в лісі злива. З годину сиділи під розлогим дубом, а дощ періщив як з відра. Тоді враз злива припинилася, і за кілька хвилин світило таке сонце, що, якби не мокрі дерева, важко було б і повірити в недавню негоду.

Гарно у лісі після дощу. Листя блищить ніжно-зелено, ясніють квіти, дихається легко-легко, хочеться співати. Ігорьок одразу ж метнувся туди-сюди.

— Тату,— почувся його голос з дороги,— тут ось равликів скільки!

Справді, нешироку піщану дорогу намагалися подолати з десятків чималих равликів. Закуті в закручені мушлі, малорухливі, вони лишали довгі стежини на мокрому піску. Батько з сином присіли навпочіпки біля одного.

— Тільки не чіпай, бо злякається! — застеріг тато.

Та равлик на них не зважав. Висунув з-під смугастої мушлі все своє темно-сіре тіло й прасував пісок. Його чотири ніжки-щупальця кумедно ворушилися: довгі вгорі, а коротшими він немов намацував дорогу.

— На довгих ріжках у равлика очі, а коротші — органи дотику,— пояснив тато. Він дуже любив природу й знав такі речі, про які Ігорьок навіть не здогадувався.

— Тату, візьмімо його додому! — благально промовив син.— Я читав, що в одного француза такий равлик жив дуже довго і виріс до небувалих розмірів. Мушлю забрали до природничого музею. Може, й наш теж виросте?

Тато не став заперечувати, й Ігорьок обережно поклав равлика до кишені.

Електрички довго чекати не довелося. Поїхали. Невдовзі тато задрімав. Прокинувся від шелесту газети, яку розклав на лаві Ігорьок, щоб равлик не звалився на підлогу.

— Тату, дивися, що він робить! — Ігорьок помітив, що тато прокинувся.

Равлик поводився дивно. Виліз із мушлі й крутився, немовби висвердлював дірку в газеті.

— Хвилин десять отак крутиться, бідолаха. Що з ним — не збагну,— дивувався Ігор.

Та ось равлик зупинився й застиг на місці. Раптом з-під нього викотилася невеличка кулька жовтуватого кольору. Така, як вітамін "С", що продається в аптеці. Потім — друга, третя...

— Дивина, та й годі! — до равлика зійшлися пасажири з усього вагона.

— Це його яєчка,— сказав тато.— Равлики розмножуються яйцями.

Сім "вітамінок" залишив на газеті равлик, а тоді трошки покрутився коло них і сховався в мушлі. Більше не вилазив.

Пасажири зацікавлено розглядали яєчка. Вони аж світилися на сонці, однак скоро почали тьмяніти, сохнути.

— А чого то він так крутився? — запитав дідусь у картатій сорочці.

— Інстинкт спрацював,— відповів тато.— Равлик хотів, напевно, зробити ямку, щоб скласти туди яєчка й загорнути їх землею. Бачите, як вони швидко сохнуть на повітрі.

Усі яєчка Ігорьок заховав до сірникової коробки. А равлика обережно поклав у кишеню.

Вдома влаштували гостю кубельце із зеленого листя. Ігорьок хотів налити води в блюдечко, щоб равлик міг напиться, але батько зупинив його:

— Цього робити не треба. Равлик води не п'є, а бере вологу з листя. Стеж, щоб воно завжди було свіже.

Ігорьок присів біля кубельця. Равлик знову висунув тіло з мушлі й поліз по листку. Зупинився на якийсь час, а коли рушив далі, стало видно, що він злизав поверхню листка аж до жилки.

— Де ж у нього зуби? — не міг второпати Ігорьок. І був дуже здивований, дізнавшись, що равлики зішкрябують м'якуш листка спеціальною тертушкою, так званою радулою. На ній є... сотні зубів. Невеликих, правда, але міцних і, що найцікавіше, здатних поновлюватися, якщо вищербляться. Людині б такі!

Равлик кубла свого не тримався, й часто його бачили в найнесподіваніших місцях. Якось Ігорьок не міг його знайти три дні. Журився вже, що равлик пропав. А той заліз на люстру й сидів там доти, доки, мабуть, не припекла лампочка. Як стало гаряче, звалився на підлогу й одразу почав приклеюватися до неї. Це в нього така манера: як тільки небезпека, випускає клейку піну, вона тужавіє і міцно прикріплює равлика до чогось твердого. Тільки тоді, вважав, напевно, равлик, мушля стає неприступною фортецею.

Досить скоро равлик звик до Ігорька (а кажуть, що молюски примітивні!) й анітрішки його не боявся. Міг сидіти в нього на плечі, лазити по сорочці, на ніч, бувало, так і залишався в кишені його джинсів. Ігор навіть ім'я йому придумав — Знайда. Равлик, правда, на нього не реагував, але Ігор не втрачав надії й займався дресируванням. Ніхто не став розчаровувати хлопчика повідомленням, що молюски не чують.

Ігор підбирав равликові найніжніші слова і вже з'ясував, яке листя тому до вподоби: виявляється, Знайда дуже любив салат.

"Добре, що зараз літо,— думав тато, поглядаючи, як Ігорьок носить з базару салат.— А що буде взимку?"

Та ще до зими сталася така пригода. Ігорькова родина зібралася їхати відпочивати в Крим, і хлопчик за клопотами не встежив, куди зник равлик. Мало на поїзд не спізнилися, бо Ігорьок не хотів лишати напризволяще свого підопічного. Він нарізав у сквері гілочок з листям, поставив у банки з водою, щоб равлик міг хоч на перших порах житися зеленню...

Як повернулися з Криму, Ігор — одразу ж до гілок. Води в банках уже не було, листя засохло, а равлик зник...

Йшли дні... Якось тато заходився прибирати на балконі. Одсунув у куток ящик з інструментами і побачив: на дерев'яній рейці сидів Знайда. Тато покликав Ігорька, і той обережно відірвав равлика.

— Пропав з голоду,— журився хлопчик.

І тут сталося диво: з мушлі висунулися спочатку ріжки, а тоді й сам Знайда. Ігор від здивування аж присів.

— Тату, та наш Знайда рекорд з голодування поставив! — вигукнув захоплено, кинув равлика в кишеню і гайнув до скверу по зелене листя.

Цілий день не відходив Ігорьок од равлика. А той копошився серед зелені, вибираючи соковиту поживу.

Назавжди щез Знайда у вересні. Мабуть, випав з балкона на асфальт, однак не розбився, бо ніяких слідів унизу не було. Може, хтось із дітей підібрав цікаву знахідку, а може, сховався равлик у тому сквері, де Ігорьок знаходив йому поживу.